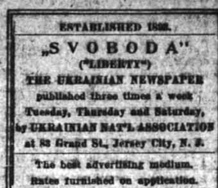

СВОБОДА

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 7-го ЧЕРВНЯ 1919. Ч. 67. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. SATURDAY, JUNE 7, 1919. No. 67.

ФРАНЦІЯ ЗАКЛЮЧИЛА УГОДУ З УКРАЇНОЮ.

Війска ген. Петлюри відзискали від большевиків Проскурів і Бердичів.

Словаччина проголосила савєтське правительство. - Чеські війска борють ся проти Словаків.

Большевицька армія побила війска адм. Колчака. -- Взяла 40.000 полонених і 100 гармат.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 6, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ҐЕН. ПІЛСУДСКІ ОПРАВДУЄТЬ СЯ ПЕРЕД МИРОВОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ ЗА НАСТУП ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

Заявляє, що він перевів лише протинаступ для забезпеченя проти нападів Українців.

ПАРИЖ, 4. червня. — У відповідь на запит мирової конференції командант польських війск, ґен. Пілсудскі, вислав телеґраму до мирової конференції, в якій заперечує, неначе би він зломив розем з Україною, і заявляє, що його війска перевели лише протинаступ проти нападів Українців.

Телеґрама додає, що польські війска получили ся з війсками румунськими і утворили одноцільний спільний боєвий фронт.

ВІЙСКА ПЕТЛЮРИ ЗДОБУЛИ ПРОСКУРІВ І БЕРДИЧІВ.

Румуни заперечують вістку про здобутє Чернівець большевиками.

БЕРНО (Швайцарія), 4. червня. — Війска армії протибольшевицького провідника селян на Україні, Семена Петлюри, здобули міста Проскурів і Бердичів. Сю вістку подає українське пресове бюро.

Румунське пресове бюро заперечує вістку про здобутє Черновець, столиці Буковини, большевиками.

ПОЛЬСЬКІ ВІСТИ ДОНОСЯТЬ ПРО УВЯЗНЕНЄ ПЕТЛЮРИ І ЧЛЕНІВ ЙОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Українське пресове бюро заперечує польські донесеня.

ЦІРІХ (Швайцарія), 16. мая. — Вісти зі Львова доносять, що в українській армії здобувають перевагу большевики. В Рівнім мало прийти між обома сторонами до кровавої боротьби.

Капітан Оскілка увязнив в Здолбунові (на полудне від Рівного) ґетьмана Петлюру враз з його міністрами.

Вісти з Варшави знова доносять, що капітан Оскілка прибув до Маневич, ставлячи себе до диспозиції польським властям.

Українське пресове бюро в Парижи, наводячи отсю телеґраму, подає від себе слідуюче поясненє:

„Вважаємо за відповідне звернути увагу наших читачів і кореспондентів, щоби мали ся на обережности, читаючи вісти, походячі з того рода жерел, а які мають на ціли лише одно: фальшувати дійсні факти і старати ся викликати недовірє.

„Ми є в спромозі заперечити того рода вісти".

Недавно були вісти, що большевицькі війска відзискали від Поляків місто Рівнє, Здолбуново і Александрію (всі місцевости положені на Волини). Вісти з початку мая доносили, що в Рівнім находив ся тимчасовий осідок правительства Петлюри. Що стало ся після наступу Поляків в Галичині і на Волини з правительством Петлюри і правительством Голубовича, яке знова мало свій осідок в Станиславові, телеґрами не подають жадних близших вістий.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСКА ПРОГНАЛИ ҐЕН. ҐРІҐОРІЄВА З МИКОЛАЄВА.

Миколаїв находив ся в руках ґен. Ґріґорієва лише через три дні.

ЛОНДОН, 3. червня. — Большевицька бездротна телеґрама доносить, що савєтські війска прогнали з Миколаєва (над Бугом) війска ґен. Ґріґорієва, які мали у своїм посіданю місто через три дні.

(Перед кількома днями була вістка, що большевицькі війска прогнали ґен. Ґріґорієва з Херсона).

ОДЕСА В РУКАХ ВІЙСК ҐЕН. ҐРІҐОРІЄВА.

Усунено місцеві савєтські власти.

ЦАРГОРОД, 31. мая. — Останні вісти, які наспіли зі Севастополя, доносять, що селянська армія під командою ґен. Ґріґорієва здобула Одесу і прогнала місцеві савєтські власти, усуваючи жидівські революційні відділи.

В ЧЕХІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 6, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

В СЛОВАЧЧИНІ ПРОГОЛОШЕНО САВЄТСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

Чеські війска маширують на Пресбурґ, столицю Словаччини.

БЕРЛІН, 5. червня. — Вісти з Відня доносять, що в Словаччині проголошено савєтське правительство.

Телеграма доносить, що трета часть Словаччини находить ся під теперішну пору в руках Мадярів. Чеські війска, які маширують на Пресбурґ, посувають ся з успіхом наперед, бо словацькі війска не ставлять сильного опору і піддають ся.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 6, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСКА ВІДНЕСЛИ ВЕЛИКУ ПОБІДУ НАД АРМІЄЮ АДМ. КОЛЧАКА.

Взяли в полон 40.000 салдатів і здобули 100 гармат.

КОПЕНГАҐЕН, 5. червня. — Шведська соціялістична часопись „Фолькетсдаґбляд", яка стоїть в тісних зносинах з большевицьким правительством, одержала телеґраму з Петроґраду, котра доносить, що большевицькі війска побили на полудни і в центрі армію сибірського правительства та що її боєвий фронт на півночи є також сильно захитаний. Савєтські війска взяли 40.000 жовнірів в полон і здобули 100 гармат та богато военного матеріялу.

Большевики доносять про нові побіди.

ЛОНДОН, 4. червня. — Російська бездротна телеґрама доносить, що большевики перевели успішний протинаступ проти Естонців і північних протибольшевицьких війск, які наступали в напрямі Петроґраду.

Савєтські війска заняли кілька сіл положених 45 миль на захід від Ґатчіни, і посувають ся наперед в напрямі Нарви.

Большевицька телеґрама доносить також про нові успіхи савєтської армії в боротьбі проти війска адм. Колчака.

Ґен. Семенов „великим князем Монґолії".

ЛОНДОН, 4. червня. — Ґен. Семенов, провідник козаків східної Сибіри, скликав конґрес, який проголосив автономію Монґолії, як се доносить бездротна телеґрама з Москви.

Конґрес, як се додає телеґрама, проголосив ґен. Семенова „великим князем Монґолії".

ПРАВИТЕЛЬСТВО АДМ. КОЛЧАКА ПРОТИ НЕЗАВИСИМОСТИ НАРОДІВ ДАВНОЇ РОСІЇ.

Франція мала заключити умову з Україною, а Грузія і Естонія з Анґлією.

(Після кореспонденції Германа Бернстайна).

ПАРИЖ, 4. червня. — Сповненє условій, предложених аліянтами правительству адм. Колчака, могло би довести до утвореня демократичного правительства в Росії, але одного з тих условій воно не може приймити, бо в противнім случаю правительство адм. Колчака втратить симпатію серед російського народа. Воно може згодити ся признати независимість Польщі, але не може дати приреченя, що воно признасть договори поменьших народів бувшої російської держави — договори, які були заключені підчас ослабленя Росії — не знаючи змісту тих договорів.

Естонія і Грузія, на примір, заключили певні умови з Анґлією, а Україна з Францією. Жадне російське правительство, яке хоче числити на підпертє зі сторони російського народа, не може брати на себе відповідальности, не подаючи їх до відома загалу.

Російські провідники, як реакційні так і демократичні, всі вони противлять ся независимости тих народів, які входили перед большевицькою революцією в склад давної Росії.

Коли аліянти предкладали условя правительству адм. Колчака, народи давної Росії проти сього запротестували а рівночасно поставили домаганє независимости. Естонці здержали свій наступ на Петроград, заявляючи, що вони не будуть здобувати Петроґраду для Колчака, щоби сей опісля позбавив їх независимости.

Адм. Колчак не згодить ся на всі условя мирової конференції.

ПАРИЖ, 5. червня. — З французьких урядових кругів доносять, що адм. Колчак не згодить ся приймити всіх условій аліянтів, які вони йому предложили в заміну за признанє його правительства.

Вісти, одержані з Омска, доносять, що адм. Колчак заявив, що він не може дати забезпеченя щодо независимости таких держав, як Литва або Латвія, бо ся справа належить до порішеня установчих зборів. Адм. Колчак годить ся признати независимість Польщі і Фінляндії. Щодо послідної то він пропонує навіть союз з ґен. Маннергаймом, диктатором Фінляндії, щоби спільними силами здобути Петроґрад.

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 6, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Мадярські большевики перервали получене між Чехо-Словаками і Румунами.

КОПЕНГАҐЕН, 3. червня. — Угорські савєтські війска побили в неділю румунські війска над рікою Тисою і перервали полученє між румунським і чесько-словацьким боєвим фронтом, як се доносить нинішна телеграма з Будапешту.

В телеґрамі говорить ся дальше, що Мадяри наступають здовж цілого боєвого фронту чесько-словацьких війск, які в неладі уступають назад.

Мадяри прогнали 40.000 осіб з буржуазії.

БУДАПЕШТ, 4. червня. — 40.000 осіб, які належать до кляси „буржуазії", прогнало угорське савєтське правительство з Угорщини з причини браку поживи.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 6, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Людендорф на чолі военних операцій проти Польщі.

БЕРЛІН, 4. червня. — Бувший шеф головного штабу Ґінденбурґа, ґен. Людендорф, стоїть на чолі военних приготовань до війни з Польщею Що дня відходять поїзди з війском до східних провінцій і є річию певною, що небавом прийде до оружної розправи з Поляками.

Під кличем „забезпеченя успіхів революції" на передмістю Берліна, в Ліхтерфельде, цивільні і студенти відбувають військові вправи.

Спартаки в Берліні готовлять ся до нової революції.

БЕРЛІН, 3. червня. — В Берліні панує велике розярене проти правительства, яке підозрівають, що воно позволило на утечу з вязниці поручника Фоґля, засудженого в процесі о убийство Лїбкнехта.

Правительство робить тайно приготованя до здавленя нової спартацької революції, якої вибуху воно надієть ся в короткім часі в злуці з теперішними мировими переговорами, а яка буде мати на ціли повалити теперішне правительство. Правительство сподієть ся, що осередком нової спартацької революції буде знова Берлін.

В Монахії увязнено 1.500 Спартаків.

БЕРНО, 5. червня. — В протягу кількох останних днів в Монахії увязнено 1.500 осіб, які підпирали савєтське правительство.

Число Спартаків, убитих і ранених підчас останних боїв в місті, виносить 500 до 600 осіб.

У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 6, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Парижи вийшло 500.000 на страйк.

ПАРИЖ, 4. червня. — З урядових жерел доносять, що в аґітації за страйками у Франції є рука большевиків. Власти впали вже на сліди і роблять в тім напрямі доходженє.

Нині цілий Париж мусів ходити пішки, бо рух всіх трамваїв, автомобілів і підземної зелізниці був зовсім припинений.

Страйк з кождкою хвилею змагаєть ся, обхоплюючи щораз то нові галузи торговлі і промислу. Дуже часто лучаєть ся, що робітники виходять на страйк, не чекаючи приказу своїх бувших провідників.

Вчера число страйкуючих виносило в Парижи 350.000, нині зросло воно до 500.000. Все відбуваєть ся дуже спокійно, без ніяких надзвичайних випадків.

Страйк поширюєть ся також по инших містах Франції. В копальнях угля в окрузі Кале майнери в числі 20.000 покинули роботу.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 6, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ГОЛОВНА РАДА РАДИТЬ НАД ВІДПОВІДИЮ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

Відповідь буде вручена допера в слідуючім тижни.

ПАРИЖ, 5. червня. — Головна рада мирової конференції працює невтомимо над відповідию на контрпропозиції Німеччини. В урядових кругах панує переконанє, що відповідь буде доручена в понеділок, а найдальше в четвер слідуючого тижня.

Головна рада рішила відкинути предложенє Німеччини щодо визначеня суми відшкодованя.

З мирових кругів доносять, що в мировім договорі не зайдуть жадні зміни щодо головних условій мира; зміни будуть дотикати лише меньше важних справ.

ПАДЕРЕВСКІ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗМІНИ ПОЛЬСЬКИХ ГРАНИЦЬ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Заявляє, що Німці і російські большевики готовлять ся до нападу на Польщу.

ПАРИЖ, 5. червня. — Польський премієр, Іґнац Ян Падеревскі, вніс нині рішучий протест до головної мирової конференції проти всяких змін польських границь, які вже зістали визначені в мировім договорі з Німеччиною.

Падеревскі заявив дальше, що Німеччина робить вже великі приготованя, щоби перемогти Польщу, користаючи з найменьшого ослабленя аліянтів і їх союзників. Німеччина, як се сказав Падеревскі, є готова помогти також російським большевикам відзискати російську Польщу.

Премієр Клєманкео попирає сторону Падеревского, але премієр Ллойд Джордж заявив ся за уступками в користь Німеччини, як приміром на заряджене плебісциту в горішнім Шлеску і в тих частях східної і західної Прусії, які мали би війти в склад Польщі. Становище президента Вілсона є покищо в тій справі незвісне.

Мирова конференція іменувала нову комісію для визначеня польсько-німецької границі.

ПАРИЖ, 5. червня. — Польський премієр, Падеревскі, був нині два рази перед головною радою, щоби запротестувати проти плебісциту на горішнім Шлеску і проти змін щодо Ґданьска і „польського коритаря". Падеревскі обстоював, що сі землі, хоч невеликі розмірами, мають для Польщі дуже велике значінє під оглядом військовим і промисловим.

Головна рада іменувала вчера нову комісію для визначеня нових границь Польщі з Німеччиною.

АВСТРІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО РІШИЛО ОДНОГОЛОСНО ВІДКИНУТИ МИРОВІ УСЛІВЯ.

ВІДЕНЬ, 4. червня. — Австрійське правительство рішило одноголосно відкинути мирові условя, предложені в понеділок австрійській делеґації в Ст. Жермен, як се доносить „Наес Абендблят".

ПЛЯНУЮТЬ НОВУ ФЕДЕРАЦІЮ ДЕРЖАВ ВІД БАЛТІЙСЬКОГО МОРЯ ДО ЦАРГОРОДА.

ЛОНДОН, 4. червня. — Вислідом війни буде правдоподібно утворенє нової федерації держав, як се доносять нинішні вісти з Парижа.

Ся нова федерація, так звана „ліґа малих держав", обіймала би держави, почавши від Балтійського моря аж до Царгорода, включаючи цілий Балкан. В її склад мають війти: Польща, Чехо-Словаччина, Румунія, Юго-Славія і Греція.

Прихильники сеї федерації заявлють, що така федерація найшла би поперте зі сторони великих держав. Того рода федерація мала би підставу істнованя, бо в ній лежить інтерес всіх дотичних держав.

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 6, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ДЕЛЕҐАЦІЯ, ЗЛОЖЕНА З ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНЦІВ, ЛИТОВЦІВ, ЛАТИШІВ І ЕСТОНЦІВ, У ВАШІНҐТОНІ.

Просить американське правительство о признанє независимости і охорону перед Польщею.

ВАШІНҐТОН, 5. червня. — Делеґація народів, які утворили самостійні держави на західній границі Росії, явили ся нині у заступника секретаря загр. справ, Полка, просячи американське правительство о признанє їх независимости, моральну поміч і охорону перед Поляками.

Полк приймив радо делеґатів і приобіцяв переслати їх просьбу до американських мирових делеґатів в Парижи.

В склад делеґації входили: Вінцент Ф. Янкус, М. І. Вінік і Йонас Зіліюс, яко представники Литовців; Володимир Б. Лотоцький, яко представник Українців; І. Кальнін, яко представник Латишів, і Іван Народний, яко представник Естонців.

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

АНҐЛІЙСЬКА ЧАСОПИСЬ ПРОТИ „ВЕЛИКОЇ ПОЛЬЩІ".

Лондонський тижневник *The New Europe* з 8. мая с. р., котрий вважають найповажнійшою і найвпливовійшою часописию у сьвіті, містить допись свого кореспондента з Варшави з дня 19. цьвітня с. р., з котрої подаємо отсі важнійші вимки:

Кореспондент згадує про те, що Польща була поділена на три части і тому властиво в теперішній Польщі є трояки політичні настрої. Ті, що були під Росією, ненавидять все, що російське а не є ворогами Німців; ті, що були під Німеччиною, ненавидять все, що німецьке, а ті, що були під Австрією, яка дала їм була специяльні привилеї і позволяла шляхті угнітати українське селянство в Галичині за підпиранє правительства, знають Німців тільки як приятелів і союзників.

І тому, пише автор, ще в жовтни 1918 року, коли мала дитина в Европі знала, що пораженє Німеччини вже близке, **польська політична ґрупа, якої політичний вплив що дня зростав, провадила тайні переговори з німецьким кайзером і прускими юнкрами.**

„Ось чому — пише дальше кореспондент — годі мати богато довіря до розуму „вшехпольської" політики, яку підпирають деякі аліянтські дипльомати, а специяльно французькі. Особи, що стоять високо в політичнім житю в Польщі, запевняли мене, що Франція посунеть ся як найдальше, щоби запевнити створенє „великої Польщі", такої, що займала би не лише польські але також російські і литовські землі, а теж і австрійський Шлеск, який все належав до Чехів, **і цілу австрійську Галичину, з якої найменьше половина є українська.** Нова Польща в той спосіб числила би до **50 мілїонів населеня,** і, як сподівають ся, була би противагою проти Німеччини, а також і запорою проти російського большевицтва. **Сьвіт, здаєть ся, забув, що навіть найлїпші польські статистики подають число Поляків — разом з Поляками в Америцї — на 24 мілїони, та що нова Польща була би державою з польською меньшостию, а з більшостию ворожою польському пануваню.** Як про се сказати якому польському політикови в Варшаві, то він зменьшить своє число до 40 або і до 30 мілїонів, але потім знова в часі розмови підскочить до 50, як сього йому треба. В кождім случаю „велика Польща", така, якої хоче партія Дмовского, мусїла би бути дуже слаба в нутрі — **се була би мішанина вибухових матеріялів,** які би розлетїлись, колиб тільки усунено міжнародну силу, яка би її держала вкупі.

„Міжнародний вигляд Поляків є радше непевний; вони люблять говорити, що є одним з аліянтів, але загалом польська публична опінія ще далека від того, аби стати однодушно і без застережень по стороні аліянтів, як се наприклад є у Чехів, котрих недавно називали зрадниками серед аліянтів. Поляки мірять свою симпатію для аліянтів після величини підмоги, яку сподівають ся дістати для своїх плянів „великої Польщі". Отже вони вам будуть говорити про свою приязнь для Франції при всякій нагоді, **а їх опінія про Анґлїйців і Американців часом сходить майже на зневагу. У Варшаві ходять чутки про зірванє політичних зносин між Дмовским і Ллойдом Джорджом, котрий, кажуть, противить ся польським претенсіям на сході.** Видно, що Ллойд Джордж розуміє велику небезпеку, яка би повстала в Европі, коли би сповнено польські пляни про влученє значних частин російської територіі до Польщі. Вже тепер, як довідую ся, є в Берлїні більше як 90.000 російських бізнесменів, котрі працюють над союзом з Німеччиною, а Німці їх в сїй праці підпирають.

„Ллойда Джорджа вважають у Варшаві отвертим ворогом Поляків. Про президента Вілсона говорять як про „слабого впертого невтрального чоловіка", а про Орлянда яко чоловіка без політичного впливу. Ллойда Джорджа і Вілсона отверто критикують в пресї, на вічах і в коридорах сойму, що вони грають нещиру ролю супроти Польщі. Поляки грозять, що візьмуть Данціґ через голови і проти постанови мирової конференції".

Дальше кореспондент пише, що **польська шляхта обдурила селян,** бо не віддала їм землї, через що в цїлій Польщі панує велике невдоволенє. Падеревскі хвалив ся, що „хлоп" се його найбільша підпора, а за кілька днїв по тїй похвалї **підписав декрет про заведенє стану облоги в Польщі на протяг трох місяців,** розуміє ся зі страху перед селянською революцією.

Потім згадує ще про голод в Росії і про небезпеку большевицтва. Безробітні люди пійшли до армії для поживи і для рабунку, але вони в кождій хвилї можуть перейти на сторону большевиків, бо вже передтим були заражені большевизмом.

Свою допис кореспондент кінчить отсими словами:

„Отже вигляд для нової Польщі є темний. Польща має до полагоди важні справи внутрішні і зовнїшні і потребує скорої помочи; **але як би аліянти дали своє підперте для імперіялїстичних претенсій деяких польських дипльоматів, котрі хотїли би створити Польщу велику простором і населенем, але побудовану на сипких пісках суспільної нерівности і національної несправедливости, то тільки заподіяли би їй шкоду.**

„Польща може бути сильна лише тоді, як буде обмежена тільки до своїх етноґрафічних границь, окрім хиба тих частин Німеччини, які колись були польські, а знімчились щойно в останних часах. Колиб вона намагалась забрати землї, котрі нїколи не були і нїколи не будуть польські, то вона тільки провокувала би вічні спори з сусідами, особливо з Росією, а немеwше певно мала би і поважні внутрішні розлади; а такого вислїду треба уникати за всяку цїну".

ЧИ Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗА?

Як нема, то кождий сьвідомий Українець повинен постарати ся, щоб заснувати його.

До заснованя нового відділу У. Н. Союза потреба на початку не меньше як 6 нових членів.

По близші інформації в справі заснованя нового відділу треба зголошуватись листовно на адресу головного рекордового секретаря У. Н. Союза.

S. MILANOWYCZ

P. O. Box 76 — Jersey City, N. J.

ВАЖНЕ НА ЧАСІ!

(Допись з Філядельфії).

Щораз то тривожнійші вісти приходять до нас з нашої вітчини. Страшно стає чоловікови, коли подумає про те горе та лихоліте, яке навістило наш любий старий край. Сей край, такий богатий і урожайний, по чотиролїтнім воєннім пожарищу стає пусткою, руїною, купою звалищ.

Хто з нас, американських Українців, не відчуває того страшного положеня, в якім нинї находить ся наша рідня, котра терпить голод, холод, ріжні недуги і всякі инші злидні? Неумолима смерть простягнула там свої цїпкі руки, щоби положити конець оставшим ся ще при житю нашим нещасним родинам.

Через протяг чотиролїтного пожарища облогом стояли наші рідні ниви, а до того ще і наїзники забирали, що їм попало під руки. Ось і причина, чому в нашім рідним краю брак нинї окрушинки хлїба для сиротят. А купити нема де, і нема за що...

Котрих людий не вимордувала царська дич та котрі успіли скрити ся перед списами австро-угорських розбишаків, тих тепер розбивають і вішають польські розбишацькі наїзники, видираючи від зголоднїлих сиротят остатний кусок хлїба та послїдну одежину. Подумати про се страшне положенє, аж сум збирає чоловіка, а в ушах чути той жалісний плач ридання: хлїба, одїня і помочи.

Страшна хвиля навістила нинї нашу родину і батьківщину! Щоби поспішити потребуючим з помочию, на нас, американських Українцях, лежить великий обовязок і відвічальність перед Вітчиною та перед цїлим сьвітом. Ми мусимо помогти своїм братям усїми силами, тож складаймо жертви, які хто зможе.

Український Народний Комітет працює над збиранєм жертв для оборони рідного краю, але ся праця не вінчаєть ся бажаними успіхами... Тяжко повірити, щоби на шістьсот тисяч Українців в Америці до нинїшного дня зібрано таку малу квоту.

Народе український! Сини і Доньки славної батьківщини! Чи Ви не чуєте того страшного риданя Вашої родини зза моря? Якими словами промовляти до Ваших сердець?

Погляньмо на инші народи, які великі жертви вони зложили, тай ще складають, бо знають, що жертвами не лише вибавлять свою родину від голодової смерти, але і їх вітчина скорше осягне свої бажаня.

Тому то я ще раз осьміляю ся застукати до сердець українського загалу із зазивом: Братя! Сестри! Дорога Родино! Поможіть! Не даймо загинути нашим оставшим безталанним калїкам, вдовам і сиротам!

Хто зложив вже жертву на руки У. Н. Комітету, — честь йому за се і вдяка! Є надія, що і прочі поспішать зі своїми лептами, яких в теперішну пору наш рідний край потребує як найбільше.

Однак з причини, що нинї в Галичині, чи на Україні, одїнє й обув дуже дороге, тому я апелюю до У. Н. Комітету, щоби заняв ся між американськими Українцями збиранєм одежі, а можна сподївати ся, що і найбіднїйший жертвує одежину (стару чи нову), черевики, сорочку і т. п. Коли зберетъ ся більша скількість таких дарів, запакуєть ся те все до пак і через американський Червоний Хрест відішлеть ся бідним у українським родинам у старім краю. Бо хотяй скінчить ся війна, то дорожня не мине так скоро, а наші бідні земляки мусїли би в надходячу зиму мерзнути на морозї.

Томуж то велике діло ми сповнимо, і велика радість огорнула би наших бідаків, як би ще перед зимою вони отримали від нас поміч.

Маю надію, що У. Н. Комітет розважить мої слова і зачне відповідну в тїй справі акцію. Вірю також, що український загал радо поспішить з помочию, після своїх сил і змоги.

Н. Росолович.

СХАМЕНІТЬ СЯ, БУДЬТЕ ЛЮДИ!

(Допись з Джерзи Сіти, Н. Дж.).

Се є доказаним фактом, що кожде упослїдженє, уломність, чи якенебудь калїцтво природа заступає будьто змислами, будьто другими частями тїла. І так приміром глухо-нїмого обдаровує природа бистрійшим зором і вражливійшим чутєм та дотиком; слїпець віддискує слух і дотик замісць браку чи втрати зору; глухий виріжняєть ся бистрійшим зором; калїка, утративши ногу, заступає її кулями, і т. д.

Є однак одно калїцтво, котре нїчим не дасть ся аступити, навіть у такім відношеню, як калїка заступає обі втрачені ноги кулями.

В попередних столїтях і в перших початках двайцятого столїтя ми самі, наші батьки, діди і прадіди називали се калїцтво „глупотою", а нинї називаємо його „большевизмом".

Сама назва не зміняє степени сего калїцтва. Се недомаганє є тим замітне, що ділає виключно на неправильно розвинені уми, на людий, котрі не вірять у свої власні сили, а хитро-мудро хотїли би жити коштом чужої праці. Симптоми сего калїцтва є дуже наремні. Зпершу цїлком спокійному чоловікови перевертаєть ся в голові всьо до гори ногами. Він попадає в манїю великости, вирікаєть ся своєї вітчини, своєї мови, батька, матери, братів і сестер — і тодї йому привиджуєть ся, що він перетворить цїлий сьвіт на своє кошляве копито. По більшій части навіщені сим калїцтвом лишають своє буденне занятє, до роботи заставляють свої жінки, а самі дають волю своїй хоробливій фантазії.

Не дасть ся заперечити, що є ґенії на сьвіті, але ґенії лучають ся дуже рідко і не можна повірити, щоби нараз така хмара ґеніїв появляла ся на сьвіті, а ще в додатку всї ґенії большевицької ідеї. Не дасть ся також заперечити, що богато принципів большевицької ідеї є так захоплюючі, що навіть найбільший консерватист згодив би ся з ними. Але там, де уживаєть ся терору, то напевно мусить бути виключена ідея.

Кождий признасть, що винахід зелїзних знарядів був дуже ідеальний, а мимо того минули десятки лїт, заки введено їх в уживанє. Батьки з синами вели довго боротьбу о введенє зелїзного плуга в уживанє, але батьки в своїм неоправданім консерватизмі сказали синам: „Доки я жию, ти не будеш сьвятої землї краяти зелїзом".

І що-ж син з таким упертим, несьвідомим батьком мав зробити? Чи мав убивати рідного батька? Ви, недозрілі ґенії нового ладу, ви би певно казали тих батьків поубивати. Ви-ж і тепер заставили український, в більшости несьвідомий нарід, скакати через широку безодню темноту, обіцюючи йому на другім боці большевицький рай. Так, ви зарозумілі загорільці, недозрілі українські большевики, богато, а може найбільше причинили ся до сего, що на Україні тепер такі невідрадні відносини. Коли Україна потребувала як найбільше солїдарности, щоб обороняти ся перед нападами ворогів зі всіх сторін, тодї ви розпочали братоубийчий терор і тим дали нагоду ворогам до переваги.

Наша слушна справа, **незавимість Української Републики,** мусить побідити, а ви лишите ся калїками, не діждавшись „большевицького раю".

Осип Логин.

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕПУБЛИКА

ГРАМОТА

ВІД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО КОМІТЕТУ В ЗЛ. ДЕРЖ.

НА ПАМЯТКУ ОСВОБОДЖЕНЯ УКРАЇНИ

Отсю грамотою Український Народний Комітет в З. Д. стверджує, що д. .... своїм щирим трудом причинив ся для справи визволеня України і складав жертви на оборону Галичини, Української Буковини і Угорської Руси.

Нюйорк, дня 17. січня 1919.

ISSUED BY THE UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE OF U S

Тут подаємо в поменьшеню вигляд грамоти, яка вже вийшла з друку й розсилаєть ся до місцевих Укр. Нар. Комітетів. Грамота викінчена дуже гарно, в красках синїй, жовтій, чорній і червоній, розміру 14x19 цалїв. Кождий Українець і Українка дістане її, **коли вже зложив(ла) або зложить найменьше $5.00 на Фонд оборони Галичини.**

Хто доси дав меньше нїж $5.00, то тепер має доложити, щоби сума **виносила $5.00,** а одержить таку грамоту або від свого місцевого Комітету, або, як де такого Комітету нема, з канцелярії головного Укр. Нар. Комітету. Се буде для дотичного жертводавця красною памяткою, а заразом сьвідоцтвом його патріотизму.

Кожде товариство, братство і сестрицтво, котре вже жертвувало, або жертвує зі своєї каси на Фонд оборони Галичини що найменьше $25.00, таку грамоту отримає окремо.

„БОЛЬШАЧКАМ" НА УВАГУ.

(Перед Трудовим Конґресом).

Хто не знає того, що революція в Росії і на Україні стала ся через те, що державна влада була в руках купки людий — поміщиків, капіталїстів та всяких промисловців?

Великі мілїони трудового народу мусїли сотнї лїт корити ся тим законам, які встановляли отї трутні жироїди.

Велика більшість народу корила ся мізерній купці неробів — всяким панам та маґнатам з найбільшим поміщиком-царем в головах.

Счинила ся революція, повстав нарід, і тої мізерії, тих пройдисьвітів-панів не стало.

Трудовий нарід видер ся з їх берких лап і хоче встановити правду і справедливість на землї.

А тая правда і справедливість в тім, аби не було кривди тим людям, які власними руками працюють та весь мир годують і зодягають.

Таких людий у нас, на Україні, більшість; їх десятки мілїонів, а більшість ся жиє не по містах, а по селах.

Отже вся влада державна повинна бути в руках представників нашого селянського трудового народу.

Тільки тоді правда і справедливість запанують на нашій українській землї, коли закони вироблять представники трудового народу.

Розуміє ся, що до укладаня законів для нашої держави — Трудової Республики повинні бути покликані і міські трудові верстви — робітники та трудова інтелїґенція.

Тількиж представників від міських людий повинно бути меньше нїж селянських, настільки меньше, наскільки по містах меньше трудового народу, нїж по селах.

Отодї тільки правда візьме гору над кривдою та несправедливостию в нашій Трудовій Республицї.

Отодї тільки будуть вироблені добрі закони і про землю для безземельного та малоземельного селянства і робітничі закони для міських робітників.

Не можна допустити, щоб закони для сільського житя встановляли міські, хоч би й трудові, люди — міські робітники.

Їх діло готового слухати, коли трудові люди села, тобто їх представники, будуть вирішати свою долю селянську на трудовім конґресі.

Ніхто, звісно, не боронитиме на тім конґресі й міському робітникови подати свою добру думку, чи пораду щодо селянського житя.

Таксамо й представники трудового селянства мати-муть право голосу при обмірковуваню законів про робітниче житє по містах.

От на таких підвалинах наше тимчасове правительство — Директорія Української Народної Республики і скликає Трудовий Конґрес.

Директорія твердо памятає, що Україна хліборобська сторона і найбільший голос в державній справі нашій повинен мати селянин-хлїбороб.

Та не забула Директорія і міського трудового народу — робітників.

Хоч робітників по наших містах і не богато, коли порівняти з масою робучого сільського люду, а всеж на конґрес покликано представників від міського робітництва аж 118 осіб.

Коли до сих 118-ти осіб долучити ще 33 особи представників від інтелїґенції, бо більшість з сих 33 представників буде йти разом з міськими робітниками, то виходить, що міське робітництво мати-ме своїх представників на конґресі більше нїж одну третину.

А от знаходять ся людці, що невдоволені з того.

Тим міським баламутам, чи большевикам, се все одно, хотілоб ся самим вирішати долю нашого трудового селянства.

Дарма, що вони не знають до путя ні житя нашого убогого селянина-робітника, ні його звичаю, ні його бажаня.

Так, не знають, бо мало невсе міське робітництво то зайди з Московщини, чужі люди нашому трудовому селянству.

Їх однодумці в Московщині позаводили там свої „Савєти", а до них поприставали всякі, як то кажуть, „темні люди": босяки та розбишаки, що були при царі, а тепер нема де їм дїти ся. Тепер від сеї нечесної компанії аж стогне московське селянство (руські, кацапи).

Нашим місцевим большевикам мабуть до смаку те, що робить ся на Московщині, і вони тут без сорому репетують:

„Вся власть савєтам (чи там радам) рабочих и крестьянских депутатов!"

А яка то „к р е с т ь я н с к а я власть", ми вже знаємо по минулому; знаємо, як вони, отї баламути, ходили торік у листопаді створити „крестьянскую власть" у нас, у Києві.

Ось пригадаймо лишень їх заходи коло того.

Заходили ся вони скликати у Києві „савєти рабочих и крестьянских депутатов" з цілої України.

А вибори у той „савєт" ось як зложили: губернське місто посилає 7 депутатів від робітників, а селяни на цілу губернію посилають тільки 4-ох селян. Далі, кожде повітове місто посилає 3-ох робітників, а села цілого повіту — тільки 2-ох селян. Кожде місточко посилає 2 робітників, а селяни 1.

Що-ж би воно вийшло, люди добрі, коли би большевикам-баламутам пощастило тоді скликати отой свій „савєт"?

Вийшлоб те, що меньшість міського, здебільша зайшлого до нас робучого народу, стала б навязувати свою волю, свої закони більшости нашого сільського трудового люду, що з діда-прадіда жиє в нашім краю...

Не пощастило се зробити „большачкам" москаликам-соколикам... Не в ті взули ся! Селянська Спілка завчасу розбила їх наміри, скликавши зїзд трудового селянства від кожної волости (громади).

Отака то большевицька правда! Правда, тільки навиворіт, або як кажуть — брехнею підбита. Подалі від такої правди! Не хочемо позичати її з Московщини!...

Наша природна трудова мужича правда така: не хочемо, щоб над нами панували буржуї, зайди та капіталісти; не хочемо й своїх „рідних" глитаїв, хоч би й з мужиків.

Та не хочемо, щоб нашу долю вирішало й міське робітництво, бо його по наших містах жменька, коли порівняти з трудовим селянством.

Думку та пораду на Трудовім Конґресі охочо вислухаємо і від міського робітництва, хоч воно нам і не допомагало в рішучій боротьбі з московськими ґенералами та московськими добровольцями.

А вже рішати долю трудового люду в Трудовій Самостійній Українській Народній Републиці будемо вже самі.

Бож нас таки більшість, і розуму ні в кого не хочемо позичати: свого вистане!

Гр. Самотний.

(„Українська Ставка").

МАНІФЕСТ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ПАРТІЇ УКРАЇНСЬКИХ КОМУНІСТІВ (БОЛЬШЕВИКІВ).

Центральний Комітет Партії Українських Комуністів (большевиків) випустив такий маніфест до робітництва й незаможного селянства:

„Всеукраїнський зїзд большевиків на своїх засіданях 5—8-го січня 1919 року в місті Києві постановив вважати Центральний Комітет Партії старого складу разпущеним і замісць нього вибрав новий склад Центрального Комітету, поручивши йому всї партійні справи та оборону інтересів робітництва й незаможного селянства. Здійснюючи завдання зїзду, Центральний Комітет Комуністичної Партії українських большевиків признає революцію на Україні в небезпеці. Для боротьби зі злочинними намірами капіталістів і буржуазії Центральний Комітет вважає потрібним утворити єдиний соціяльний фронт. Осуджуючи сепаратний виступ Пятакова, Центральний Комітет вимагає припинення анархістичних виступів проти спокійно проживаючих мирних громадян Українскої Републики. Німецькі штики і гетьманська епопея полишили важкий слід на житю робітників і селян. Союзні імперіялісти готують ся скористуватись анархією і замісць німецьких штиків прислати нам турецьких яничарів, Сенеґальців та диких Румунів. Центральний Комітет в імени Всеукраїнського Зїзду большевиків задля спокою пролетаріяту вимагає припинення військових операцій на території Української Републики і назве падлюками і зрадниками тих, хто не пійде за авторітетним закликом свого найвисшого органу — Центрального Комітету українських большевиків.

„Звертаючись до Совітської Росії, Центральний Комітет вимагає вжити заходів відносно анархістичних банд, що зібрались біля її кордонів. Українські большевики мають свій новий осередок у Києві, і сей осередок знає красше, ніж инші провокатори, становище українського робітника, котрому потрібний спокій, революційний лад і дальша соціялістична боротьба, заснована на демократичних принципах.

„Ми, українські большевики, хочемо жити мирно і в згоді з тими українськими соціялістами, котрі щиро хотять допомогти робітникам і селянам. Совітське правительство Росії уже прийшло до згоди з меньшевиками, інтернаціоналістами та трудовою інтеліґенцією — Центральний Комітет українських большевиків таксамо бачить у сім ратунок і українських большевиків і всеї демократії України від небезпеки чужоземного втручаня. Спільними силами ми вратуємо революцію на Україні тільки тоді, коли задушим анархію та контр-революцію. Центральний Комітет вірить в ясний розум усіх членів комуністичної партії і з допомогою своїх товаришів розпічне однакову боротьбу як з анархістами, так і з контр-революціонерами.

„Голова Центр. Комітету Л. Столицький, член Г. Чудновський".

Витаємо щиро сей маніфест українських комуністів і бажаємо горячо, щоб він дійшов до всіх, до кого він адресований, і переконав усіх для добра України, народу і загроженої революції. Витаємо їх з постановою розпочати боротьбу з пошестию наших днів — анархією і з грозою контр-революції. Щиро бажаємо успіху в боротьбі в рядах всіх правдивих синів України за сьвяті ідеї трудового українського народу.

(„Українська Ставка").

НА МІСІЮ! НА ВІДПУСТ ДО СКРЕНТОН, ПА.

Повідомляю всіх вірних гр.-кат. церкви з повітів Лакавана і Люзерне, що

в СКРЕНТОНІ, ПА.

в церкві сьв. Володимира при 7-мій ул. ч. 426

відбудеть ся 8-днєвна

МІСІЯ

при співучасти доокресного духовенства.

Сьв. Місія розпічнеть ся

В НЕДІЛЮ ВЕЧЕРОМ, ДНЯ 15-го ЧЕРВНЯ,

буде тривати цілий тиждень і скінчить ся

В НЕДІЛЮ ВЕЧЕРОМ, ДНЯ 22-го ЧЕРВНЯ.

Кождого вечера о 7-мій год. буде правити ся Молебень до Пр. Д. Марії, потім сьв. проповідь і благословлене Найсьв. Тайнами.

Наук місійних буде уділяти знаний яко краснорічивий проповідник Всч. о. А. Строцький, монах Чина сьв. Василія В. Закінчене сьв. Місії звеличають своєю присутностию Впр. о. Адміністратор гр.-кат. церкви в Америці.

Всїх греко-католиків так зі Скрентону як і з околиці запрошую до численної участи.

66-67 **о. Д. Хомяк.**

ЩО-Ж РОБИТИ?...

Дуже цікаве і небезпечне положенє знову складаєть ся на Україні. Український нарід під проводом своїх героїв-визволенців скинув ярмо німецько-гетьманського насильства і яко власник своєї волі почав творити у власній хаті своє житє. Яка краса, панове! Перемога народу в боротьбі з темною силою гнобителів, що як ті гади всякими способами давили йому глотку, серце, душу — все!

Перемога!

Ніби тяжким туманом було вкрите поле житя нашого народу — гнилим, смердячим туманом...

І ось зібрала ся чорна хмара — прекрасна і страшна — вдарив грім, різнула по хмарі яскрава блискавка — полив ся молодий, буйний дощ.

І хутко все пройшло, як вихор; стало ясно, весняно, радісно.

Проміні сонця, як міліони молодих надій, заграли у великій душі тої, котру ми називаємо: Революція.

Революція ожила з повною вірою в те, що вдруге ми вже не дамо її в червоні лапи чорних павуків...

Яке велике щастє було бути по тій стороні, де збирала ся хмара народного гніву; яке велике щастє було бути частиною тої блискавки, котра розігнала туман, котра вернула сонце.

Так! То було щастє.

* * *

Революційні війска взяли столицю. Україна наша!

Ми в своїй власній хаті самі починаємо продовжувати, творити нове житє.

Так здавало ся в перші дні нашого вступу до Києва.

Здавалось... т і л ь к и здавалось...

Пройшов час, велика радість переможців поблідла — подивились навколо:

Боже!

На півночи якісь отари Гунів, куплених за гроші соціялїстичним (!) урядом Росії — з лантухами, сундучками, мішочками позаду — зі зброєю попереду, сунуть туди, куди їх не просять; на півдні демократична (?) антанта, котра устами Вілсона проголосила демократичні умови мира, з забезпеченєм самовизначеня народів — сидить і чекає своєї жертви.

Що-ж робити?

Будемо щирі і дамо щиру відповідь на питанє, котре ставить собі кождий щирий громадянин Народної Републики.

Розбивши силу німецько-гетьманського насильства, ми бачимо, що сим наша справа не скінчилась. Насильники є не лише серед тих, котрі отверто показують своє зьвіряче обличе — вони є і серед тих, котрі прикривають, навіть ховають се обличе під маску демократизму і... соціялізму.

Се факт, котрий нам приходить ся лише ствердити.

Український нарід, котрий дбає про те, щоб утворити на своїй землї лад та дати кождому громадянинови можливість користати ся — нарівні зі всіми — всіми можливими благами житя, ніяк не може сього зробити, тому, що йому не дають се робити.

Сусіди, близкі і дальші, мають поміж собою якісь „демократично-соціялістичні" інтереси і тому не хотять залишити нам спокій.

Ми ні до кого не йдемо, до нас же так і лізуть.

Большевики, Німці, Мадяри, Французи, Негри — здаєть ся весь сьвіт не може обминути нашої країни.

Що їм треба?

То хліба, то цукру, то гетьмана, то... царя?

І се можливе.

В минулім році прийшли Німці — і коли лучші сини нашої держави гинули за своє право бути господарем своєї країни, сї панки вимивали свої руки в червоній крови нашого народу й утворили такий „лад" на нашій землї, якого ми не бачили і в часи „неделїмой".

А тепер Французи. За нашою спиною роблять ся якісь „ґешефти", нарід в темряві — невже таємна дипльоматія наших панків з панками антанти (аліянтів) і тут відграє свою — правда останну — ролю?

Хай так! Але наслідки?

Ні! Ми не повинні допустити до того, щоб знову „орієнтувати ся" на право чи на ліво, на північ, чи на південь. Досить!

Ми повинні мати лиш одну орієнтацію — се на нашу власну силу, на свій нарід. Так!

Геть дипльоматію і дипльоматів!

Геть орієнтарські експерименти!

Нарід повинен знати, що з ним роблять; більше він повинен сам робити, бо має досить щирих і розумних репрезентантів своєї волі — ганьба-ж нещирим!

* * *

Українська Народна Република повинна негайно проголосити невтральність з виникаючими з сього наслідками.

Вороже війско — війско, котрого нарід не запросив — себто Французи і Росіяни повинні негайно вийти з невтральної републики, повернути оглоблї до дому, де вони можуть робити, кождий, що йому треба, і можуть бути певними, що ми до них не прийдемо.

У нас є і хлїб, і цукор, і праві, і ліві, — а гетьмана, або царя ми абсолютно не потребуємо.

О. Верхівський.

(„Українська Ставка").

СПРАВА АРЕШТУ ВЛАДИК.

Попи мають вигідну звичку робити зі своїх особистих справ справу Божу й таким способом захищають ся від усяких спроб виводити їхні справки на чисту воду.

Коли хто виступає проти попів за їх здирство і дармоїдство чи баламутство, яке вони чинять між несьвідомим народом, то вони піднимають крик, що се антихристи виступають проти Христової віри.

Недавно появилась була в ґазетах замітка, що якийсь із наших владик просив французьку военну команду в Одесі, щоб вона взяла під свою опіку православну віру і церкву на Україні.

А відомож усім, що Французи є або католики по вірі, або просто фармазони, що не признають ніяких церков, і їм до православної церкви ніякого діла нема і не може бути. Тай не за тим вони прийшли на Україну зі своїми тенками і осліпителями, щоб спасати віру Христову на Україні. І се все прекрасно знав сей владика, бож не дітий наставляють владиками, а все таки балакав про віру і церкву, бо ніяково казати просто: „Спасайте нашу земельку і богатства, ратуйте наше сите і пяне дармоїдство, посилайте своїх Негрів проти нашої пастви, що каламутить наш безпечний спокій".

Так то вони частенько люблять забалакувати про божественне, маючи на умі зовсім друге, свої непевні справи.

Подібна історія виходить зі справою арешту владик Антонія і Евлогія.

Чорносотенне попівство і їхні приспішники підбурюють народ проти Директорії і Української Републики, голосячи про се, що українська републиканська влада виступає проти православної віри і церкви, а доказом сього виставляють арешт владик.

Се явне баламутство і мішанина двох ріжних річий, бо віра і церква, а владики — се не одно і тесаме.

Проти народної православної віри і церкви правительство не виступає і не може виступати, бо в вільній републиці всякому воля по свому думати і вірити і свою віру ісповідувати. За сю волю наша революційна влада, Директорія, вела збройну боротьбу з насильниками. Директорія бере навіть під свою опіку православну церкву, до котрої належить майже весь український народ, і давати-ме кошти на її потреби. Про се вже було оголошено законом.

Але революційна влада не може дозволити того, щоби, прикриваючись єрейськими чи хочби й архиєрейськими ризами, можна було провадити контр-революційну і протинародну роботу.

Владики Антоній і Евлогій позволили собі на се і за се їх покарано.

Коли почалась народна боротьба зі Скоропадщиною, вони й собі вмішались у політику і стали на бік Скоропадського. В своїм посланию до народу вони представляли наш революційний всенародний рух проступною авантурою, вождів революції — Директорію — самозванцями, а народну армію — грабіжниками і т. и. Скоропадський по їхньому не був самозванцем. Замісць сього, щоб творити молитву за мир і відвернене розливу крови, як се єдино подобало би правдивим слугам Христа, вони стали підюджувати народ до боротьби проти оборонців народу, Директорії і републиканських війск.

Їх покарано отже, не вважаючи на їхній стан, за протинародне політиканство, таксамо як і всякого за се караєть ся, бо влада не може дозволити, щоби ряса і клобук були захистом для злочинців проти народу.

Але про переслїдуванє віри і церкви не може тут бути ніякої бесіди.

Щоби вони на будуче не могли далї провадити політики, їх усунено з посади. Влада мала повне право се зробити, бо вона-ж і призначає владик на посади.

Шануючи їхній стан, їх віддано під домашний арешт в монастири в Галичині і ні в дорозї ні на місци не роблено їм ніяких обмежень.

Їхню політичну діяльність розглядає докладнїйше Верховна Слїдча Комісія.

(„Українська Ставка").

ЛИСТ З СИБІРИ.

(Автором сього листа є др. Микола Бих, з Жеребок шляхотських, скалатського повіту, Галичина. Він числить тепер около 35 літ житя. Перед війною він був адвокатом в Копичинцях, а підчас війни попав у полон).

Дорогі Братчики!

Минає майже рік, як я до Вас писав і від Вас діставав вістки. Но правдоподібно Ви читали з ґазет або чули від других, що за той час діяло ся в Росії, які перевороти не доконували ся, а ми все сидимо в неволи. На весні вже, здавало ся, їдемо до дому і я рахував вже дні, коли на мене прийде вже черга відправити ся до вітчини. Аж тут знов прийшов п е р е в о р о т, прийшли Чехи, зачала ся горожанська війна на наших очах і ми не можемо дістати ся на родину. Була би можливість їхати через Владивосток, Японію, Тихий океан і Америку до дому. Я навіть носив ся якийсь час з думкою поїхати до Америки до Вас і відти разом поїхалибисьмо до дому. Я не знаю, що в дома дієть ся, не маю жадного листа вже від року. Чи вони здорові і чи Бог їх тримає при житю, я не знаю. Коли поїдемо до дому, не можна навіть в приближеню сказати. Їхати через Америку, треба, розумієть ся, богато гроший, треба до 3 тисячі рублів. А я про те навіть думати не можу. На захід, через Росію, нас не пускають тому, що там між самими Москалями ведеть ся горожанська війна. Так що менї приходить ся сидіти тут, доки Бог захоче.

Тепер я находжу ся знов в Омску. Перше, як знаєте, я находив ся в Тарі, де менї було далеко ліпше. Тепер в Омску далеко гірше. По перше — ми замкнені знов, не маємо свободи, а по друге — тут страшна дорожня. Одно яйце (сконфісковано), фунт білого хліба (сконфісковано), убранє не дуже то порядне (сконфісковано), а в місяць харч (сконфісковано) найменьше. Можете собі представити, до яких розмірів дійшла тут дорожня і як менї приходить ся жити. Ми і дальше дістаємо 50 рублїв на місяць і з тих 50 рублїв мусимо жити в місяць, де житє коштує (сконфісковано). Як жию, то можете собі представити. Перше, коли не було такої дорожнї, то і жити було лекше і я татови гроший посилав. Але тепер я не жию, а дихаю і стараю ся тілько, щоби з голоду не вмерти. Так тяжко і прикро менї ще ніколи не було, як тепер. Розумієть ся, що я потішаю ся думкою, що преціњ то вже не довго буде. Зачнеть ся мирова конференція і упорядкує і справу нашу, полонених бранців.

Я тепер звертаю ся до Вас, Братчики, з просьбою. Коли би у Вас був який покладний гріш, може би Ви могли менї дещо прислати. Менї дуже а дуже прикро звертати ся до Вас з просьбою о поміч, однак біда до сего зневолює мене. Доки було менї лекше, то і я не просив Вас, а всї гроші, котрі Ви були менї прислали, я післав татови і мамі, а крім сего і своїх гроший потрохи післав. Ви правдоподібно знаєте, який тепер курс рубля низкий за границею. Тут рубель зійшов до копійки, так, що коли маєш 10 рублїв, значить маєш 10 копійок. В Америці, коли не милю ся, доляр стоїть 10 рублїв. Коли можете, поможіть. Коли не будете годні, то і за се спасибіг. Найліпше купити відразу рублї і післати менї рублями з Америки. Так, що приміром 50 долярів значило би 500 рублїв, коли се правдивий курс, який ґазети подають. На всякий случай я прошу Вас, напишіть менї, що з Вами чувати, чи Ви здорові і живі.

Чи дістали Ви які вістки з дому, бо я нічого. В листі менї обширно напишіть про Ваше житє-бутє і про всьо, що коло Вас чувати. От і все, що я про себе можу написати Вам. Жию як в криміналї вже 5-тий рік, а коли мене з него випустять, сьвятий знає. Бідую, як послідний жебрак, тай тільки. Хотів до Вас їхати до Америки тай гроший стільки не маю. Приходить ся лише чекати, коли нас відправлять. Дуже вас прошу ще раз: поможіть, коли можете, а на всякий случай напишіть.

Цілую Тебе, Петрусю, і Тебе, Вікторцю, сердечно.

Ваш **Микола.**

ДОПИСИ.

ROCHESTER, N. Y.

Протестаційне віче.

Заходом рочестерської ґромади відбуло ся дня 25. мая віче з протестом проти польської шляхти, у котрім то вічу взяли участь всі місцеві братства і товариства, без ріжниці на їх переконаня, а також відділ Федерації Українців і місцевий Український Народний Комітет. Не виступали разом з нами лише ті варяти, що роздають людям ліси, котрих ще самі не мають, а котрі польська шляхта хоче загарбати разом з українським народом.

Рочестерські Українці зрозуміли, що не час нам тепер ділити ся на ріжні групи, тож зійшли ся представники всїх братств і товариств на спільні наради, на котрих обговорено справу віча і вибрано президію і секретарів на тоє протестаційне віче, котре мало відбути ся 25. мая, о 2-гій годині пополудни.

В означенім часї рочестерська громада заповнила галю по береги. Предсїдатель отворив віче і візвав присутних, аби були терпеливі та вислухали спокійно, що бесїдники будуть говорити, бо ми тепер дуже важну хвилю переживаємо. Столїтями ми були в неволи, а тепер маємо застановити ся над тим, чи підемо добровільно в польську неволю, чи може станемо разом, аби „волю здобути, або дома не бути".

Опісля предсїдатель уділив голосу о. В. Сполїтакевичови, котрий в своїй короткій промові представив теперішне положенє нашого народу, який прямує столїтями до свободи і волї. Польська шляхта панувала попередно над нами і тепер знова сягає по наші землї. Тож ми тепер не повинні ділитись, але стати разом і запротестувати проти такої політики, яка провадить ся на мировій конференції разом з польською шляхтою проти нас.

По скінченю промови о. Сполїтакевича предсїдатель уділив голосу ще двом другим бесїдникам. Пан Муращко промовляв на тему політики мирової конференції супроти України, а п. Андрій Петрів сказав в своїй грімкій промові, що нам тепер не ходить о те, хто буде там правити на Україні, яка партія: чи большевицька чи яка инша, але нам розходить ся о те, чи ми самі на своїй земли заведемо такі порядки, яких більшість українського народу схоче.

При кінци п. А. Петрів прочитав подані низше резолюції, на котрі зібрана публика згодила ся одноголосно і зараз заслали тії резолюції до секретаря заграничних справ у Вашінґтоні, а також на мирову конференцію до Парижа, і опублікували в місцевих англїйських часописях.

Ось тї резолюції:

Ми, американські горожани українського походженя міста Рочестер, Н. Й., зібрані на масових зборах в Українській Гали під числом 303 Гудсон евені, заявляємо:

1. Так як тепер українська справа стала на порядку дневнім мирової конференції, і як сусідні держави України, Польща, Росія, Румунія, Угорщина і Чехо-Словакія, старають ся поширити свої границі коштом України в нечуваний досі ґрабіжницький спосіб, а крім того старають ся ще ті свої грабіжницькі цїли закрити гуманізмом, що — мовляв — вони домагають ся української території лише длятого, щоби поставити сильні держави здовж границї Німеччини, які-б стали заборолом проти німецького мілітаризму і тим забезпечили мир в Европі; — ми на те заявляємо рішучо, що се є лише підступ, яким вони хотять закрити свій грабіжницький імперіялїзм. По нашому розуміню, то не творене великих держав забезпечить мир, але справедливе розвязанє національних квестій, то є, щоб кождий народ сам рішав про свою долю і щоб ніхто другий не мішав ся в його внутрішні справи. Длятого після нашого розуміня тривалого мира так довго не буде, доки остане в сьвіті хоч одна скривджена народність.

2. Ми уважаємо висилку польського війска з ґенералом Галером з Франції до Польщі, якого Польща ужила на завойованє української землї, яко дійсний замах проти самостійности Української Републики. Тому домагаєм ся, щоб мирова конференція зажадала від Польщі відкликаня армії Галера, як рівнож і всїх других польських армій, з українського фронту і тим припинила польський наїзд на українські землї.

3. Рівночасно домагаєм ся від мирової конференції, щоби вона подбала про те, аби Італія увільнила українських воєнних бранців, які дістали ся там підчас італїйсько-австрійської війни, і позволила їм на вільний переїзд до рідного краю.

4. Домагаєм ся признаня Української Републики державами алїянтів.

ЗА ВІЧЕВИЙ УРЯД:

Никола Стрілець, предсїдатель,

П. Г. Паснак, В. Лучишин, секретарі.

———o———

ALLENTOWN, PA.

Запросини до місцевої читальнї.

Отсим повідомляєть ся всїх Українців і Українок в Алентави, що читальняні сходини відбувають ся кождої неділї, о годині 2-гій пополудни. Рівнож подаєть ся до відома, що на минувших сходинах, дня 1. червня б. р., уряд читальнї зістав змінений. В склад нового уряду увійшли: о. А. Лотович, покровитель; п. Захарко Гуцайлюк, предс.; п. Володимир Кашицький, секр.; п. Дмитро Мікевич, кас.; п. Стефан Мельничук, бібліотекар; п. Василь Гайдаш, заст. бібліотекаря; п. Олекса Мешко і п. Михайло Гуцайлюк, контрольори.

Новий уряд запрашає всїх Українців і Українок, аби кождої неділї о годині 2-гій пополудни сходили ся до парафіяльної галї. Тут будеть ся читати історію України, як також инші просьвітні і наукові книжки. Чесні Українці і Українки і ви, малі діточки! Чи Ви знаєте, що читальня „Просьвіти" ім. Тараса Шевченка взяла на себе обовязок просьвіщати наших Українців? Ми віримо, що „встане Україна, луч правди засьвітить і помолять ся на воли невольничі дїти".

Братя і Сестри! Не забувайте, що просьвіта — се наша будучність, що наука ломить кайдани, а темнота кладе ярмо на шию.

Тому всї, чесні Братя і Сестри, приходїть до читальнї „Просьвіти". У нашій читальни є найбільше молодих дітий, котрі щиро беруть собі до серця українське житє. Нехай же між тою молодїжию і старших не забракне, бо се є в нашу власну користь.

Уряд читальнї „Просьвіти" в Алентави бажає всїм своїм членам єдности, любови і пізнаня своєї вітчини.

Володимир Кашицький,

секретар читальнї.

М. і А. Фішер.

30.000 ФРАНКІВ.

З російського переклав М. Л.

Порядно одітий молодий чоловік неспокійно проходжував ся по сали першої кляси.

Ляме, професіональний збірщик недогарків, наївшись ся, сидів на одній з лавок і жував окраєць хліба. Він обкинув зором незнакомого та висказав свій сумнів щодо соціяльного положеня і характеру подорожного одною фразою: „Справжний Гарпагон!"

Подорожний в той час приступив до каси і взяв білет першої кляси до Ліону.

А що звичайно кождий турист, підходячи до каси, кидає цигарку, або папіроску, хоч би вона була тільки що зачата, то Ляме приблизив ся до незнакомого в надії поживити ся, та той наче нарочно не випустив із рота цигара і Ляме з розчарованем на лици вернув ся на своє місце. Тепер завважав він шкіряний портфель, що виглядав із бічної кишені пальта незнакомого, яке лежало перекинене через стіл. Ляме зі скоростию лискавки хватив портфель і сховав його.

Незнакомий, нічого не запримітивши, взяв пальто на руку і вийшов на перон.

Збірщик недогарків отворив портфель: в однім відділї лежало кілька візитівок з іменем „Жіль Крізафідес", у двох других находили ся дві пачки банкнотів і в кождій пачці показало ся по пятнайцять тисяч.

Ляме перечислив насамперед одну, потім другу пачку. Лице в нього прояснило ся.

У нього неожидано показав ся капітал трийцять тисяч франків. Безпроволочно віддав ся думкам. Був добрим сином і тому передівсім згадав про матір. Але він був також примірним мужом і подумав про свою жінку. Та наді все був він взірцевим горожанином, отжеж згадав про поліцію.

Положив портфель під стіл, буцім то він сам випав із пальта, і сів на давнім місци.

Ні, він, Ляме, не поповнить проступку; не даром його поважають в цілій околиці. І зі спокійною совістию став жувати окраєць хліба.

Ляме спокійно задрімав.

Та нараз шум пробудив його. Портфеля вже не було під столом. Якийсь чоловік, скрадаючи ся, виходив зі салї. В души Ляме прокинуло ся почутє справедливости: як сьмів сей чоловік покористувати ся тим, що придбав він!

Схопив ся зі свого місця і енергічно крикнув за відходячим.

— Слухайте, ви!

— Чого хочете?

— Ви в сю мить украли портфель!

Той став уперто заперечувати. Він — чесний чоловік і може назвати своє імя. Його зовуть Ребоден; він от уже двайцять літ, як служить касієром на площі Шатлє, в однім із великих торгових домів. І що йому ще потрібно? Він підняв свій власний портфель, котрий случайно випав йому з кишені.

— Неправда!... Там було трийцять тисяч... Я сам підкинув під стіл той портфель!

Ребоден здивовано глянув на босяка.

— Ви кинули трийцять тисяч франків?

Він уже нераз стрічав ся з ріжними членами сїмї Ротшільдів, навіть Вандербільдів і других американських міліярдерів, але такої фізіономії якось собі не пригадує.

Ребоден хотів, було, обернути ся й відійти, та Ляме повис у нього на руці.

— Я говорю цілком поважно, пане!...

— Що се значить? Я цілком не розумію, чому маю давати вам якісь поясненя. Коли гроші ваша власність, то докажіть се менї...

Ляме втратив цілком терпеливість.

— Ах, ви не вірите моїм словам. Гарно, я докажу вам! Гроші належать до мене... Я украв їх. Я витягнув їх в одного пана Крізафідеса, котрий в сю хвилю відїздить уже до другого міста.

Ребоден зі здивованя провів рукою по голові. Потім скоро впустив одну з пачок банкнотів до правої кишенї свого пальта й ухватив Ляме за обшивку.

— Як, ви вкрали гроші та ще сьмієте до сього признавати ся менї? Підляко!...

Ляме в сю хвилю радо провалив би ся крізь землю, але що се не стало ся, то йому прийшло ся вислухати сього, що говорив дальше Ребоден.

— Що за безличність! Невже ви не подумали про те горе, яке ви спричинили тому нещасному? А караюча Немезида? Чи може ви забули, що істнує суд?... Я потребую сказати одніське слово і ви зігниете в тюрмі! Я ей-Богу занадто добрий для вас!...

— Так, значить ся, ви віддасьте менї гроші назад!...

— Віддати вам се, що ви вкрали?! Ви сьмієте ся! Тоді мене можуть судити таксамо як і вас!... Провидїнє дало менї можність віднайти тих 30 тисяч франків... Одинокий середник покарати злодія, се — полишити вкрадене ним у себе, і я так і зроблю.

Розчарований і наляканий Ляме став просити, щоби бодай поділити ся грішми.

— Замовчіть, мерзенику! Ви нічого не дістанете!... Чесний чоловік, як Ребоден, не понизить ся до того, щоби ділити ся з яким-то нікчемним злодіякою!... І тут діло не в грошах, а в звіснім соціяльнім поступку. Чи застановили ся ви над сим злим приміром, який подали би ви, колиб ви дістали тепер гроші? Скільки других злодіїв стало би поступати власне так, як ви хочете поступити! Подумайте про соціяльне лихо!... Міжтим гроші, остаючи в мене, ублагороднять кілька родин... Через пів року я покину місто, збудую собі невеличкий дімок, і всі люди стануть говорити: „Дивіть ся, ось як нагороджуєть ся працю і чесноту!" Чи ви се понимаєте?

В той час, як Ребоден все більше й більше захвачував ся своєю бесідою, Ляме вспів запустити руку в його праву кишеню і потім відповів:

— Так, мій дорогий Ребоден, тепер я цілком вас розумію. Я розумію тепер пятнайцять тисяч разів ліпше ніж передше!

Щоби заспокоїти свої нерви, Ребоден і Ляме стали проходжувати ся взад і вперед по салї. Ребоден ходив із права на ліво, Ляме — з ліва на право. По середині салї вони знова стрінули ся і Ребоден пробормотів крізь зуби: „Нікчемний злодій!"

— Як можна позволяти собі так насьмівати ся — відповів поучаючо Ляме. Хто сварить ся, той лишень доказує, що він дитиною не дістав ніякого образованя.

Вони почали наново свою прогульку, та в сю мить двері зі шумом відчинили ся і в кімнату влетів пан.

— Тихше — прошептав Ляме. — се — обкрадений...

Пан Крізафідес став оглядати лавки й стільцї, залізав під столи, а вкінци звернув ся до двох присутних:

— Даруйте, панове, чи ви не підняли случайно портфеля?

Ребоден вічливо здіймив шапку:

— Ви загубили свій портфель? Дуже жалїємо. Та ми нічого не найшли, тим більше, що весь час вели інтересну бесїду і через те нічого не запримітили.

— Справді нічого не виділи, — потвердив зі своєї сторони Ляме.

Ляме і Ребоден звернули ся ід дверям, та заки вийшли, Ребоден задержав ся і промовив:

— Певно, у вас у портфели була значнійша сума гроший?

Пан Крізафідес із розсїяним виглядом відповів:

— Ах, банкноти се — дурниця, але там були мої візитівки. Той, що найшов, без сумніву віднесе портфель на поліційне бюро і тоді я пропав! Там сейчас же дізнають ся тоді, хто підробив сї банкноти.

Коли би позаду Ребодена й Ляме не стояла лавка, на котру вони могли опустити ся, оба на певно впали би на підлогу. А незнакомий, глянувши на них, говорив дальше:

— Так, панове, мої банкноти були ще не зовсім викінчені. В мене не було часу занумерувати їх, розумієте? Та всьо проче було виготовлене як слїд...

Опісля троє чесних людий вийшло зі салї, кождий в свою сторону...

С. С.

„ЮРАТА".

(За литовським переказом).

Над Балтійським морем іде грізна туча. Гордо піднимали ся филї в гору і раз-враз прикривали білою піною боки пароплава. Злобно свистав він, підбігав то скорше, то приставав, а тоді филї обнимали його і як в танци гуляли, гуляли, мов несамовиті.

А на небозводї залягла темна ніч, грізна бурею. На палубі мов вимело. Всї поховались по каютах. Лишень дехто шепотів тихо, немов боячи ся стягнути на себе гнів розлючених сил пророди. А вони шалїли, шалїли... І справдї мали чого. Бо давно се було, так давно, що й Христа ще люди не надїялись, як в білім Балтійськім мори розбила богиня Юрата свої шатра та стала будувати хрусталеву й бурштинову палату. І засіяла вона чудовими красками, що Сонце-Савліта і Місяць-Менес не могли побідити цікавости і раз-враз позирали у морську глибинь, де пишали ся чудові кольони мешканя Юрати.

І рада була королева із сих здорацій, бо яка жінка їх не любить, хочби і богиня?

І вона висилала тоді цілі рої слуг-рибок, аби ще більше подобати ся небесним тїлам та розбудити серед них ще більшу цікавість. І день за днем повторювали ся сї божескі забави, а невтомиме Сонце раде, що може скупатись, ніколи не лишало Балтійського моря. Минали літа за літами, і... богиня забажала любови. Її серце запалало божественним огнем. І не радуєть ся вже вона ні лучами Сонця, ні блеском Місяця. Вона тужить за кимсь, кого-б покохала. І раз побачила рибалку, в мрії обснувала його найгарнїйшими красками і він явив ся її коханим любком.

Любов богинї розпалила мов іскра незвісні почуваня в рибалки і не було хвилі, щоб не спішив він над беріг моря. Задуманий, залюблений ходив, тужив і легко дав ся заманити красою Юрати у море і там поприсяг їй вічну любов.

Но горе за се Юраті! Підглянуло Сонце тай Місяць се ніжне кохане богині й чоловіка. Сповістило о всїм Промжимас-долю. І загреміли небесні склони, заревіли филї. Рибалка поцїлений громом погиб, а Юрата плаче при нїм. І по нинішний день плаче, ридає. І ось щораз висше піднимаєть ся филя і з болю мало не пукне серце богинї.

І хитаєть ся корабель, а буря реве. І тільки тихо шепочуть подорожні, та не знати чому: чи зі страху перед демонїчною силою природи чи може тому, щоб не мішати божественного болю марними людськими словами?...

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Велика експльозія в копальни у Вілксбери.

Страшна експльозія наступила минувшого четверга, 5-го червня 1919, в ІІ-гім тунелю копальні угля, яка належить до компанії Делавар & Гудсон, у Вілксбери, Пенсильванія. Около 100 майнерів згинуло на місци, а понад 50 витягнено тяжко покалічених. Тіла погибших опинили ся в такім стані, що многих тяжко розпізнати.

Майнери їхали копальняними візками до роботи під землю. На заднім візку уміщено двайцять бочівок чорного пороху, потрібного для розстрілюваня угля. Коли візки з майнерами були вже около 200 стіп віддалені від входу, урвала ся нараз линва, яка з сильного напруженя почала вививати ся, чим спричинила іскри; іскри дістали ся до пороху і в тій хвилї почала ся страшна сцена. Порох почав вибухати, а перестрашені майнери стали безрадними. Нараз наступив страшний вибух, який спричинив смерть десяткам робітників. Полумінь огорнула стіни копальні і з великим трудом вдало ся погасити огонь.

Ся катастрофа має бути найгрізнійшою зі всіх, які колинебудь мали місце у Вілксбери або околици. Судові власти зарядили слідство для провіреня цілої справи. Ходить головно о те, чия вина, що порох находив ся на тімсамім возї, що й робітники. Се є великий злочин; закон забороняє везти порох разом з робітниками, і тому, коли виявить ся, що се вина компанії, то заряд компанії мусить за всьо відповісти. Головний завідатель копальні заперечує однак вістку, начеб то урвала ся линва і спричинила катастрофу. Він твердить, що жадна линва не урвала ся, а катастрофу мусів спричинити инший чинник, якого ще не висліджено.

В сій копальни, яка є одною з найбільших копалень угля у Вілксбери, як і по всіх инших копальнях, працювало звичайно велике число українських іміґрантів. Тому ся вістка є для нас дуже болючою, бо певно, що між нещасними жертвами є много наших людий.

Іміґраційний комісар жадає нових постанов.

Федеральний комісар іміґраційний, Камінетті, заявляє, що він буде домагати ся від парляменту нових законів про іміґрацію до Злучених Держав. Найперше він зажадає ухвали про реґістрацію всіх чужинців у Злучених Державах. Відтак буде домагати ся дозволу на депортоване тих чужинців, котрих іміґраційні власти будуть уважати за небажаних в сій державі. А таких чужинців є тут около 6,000.000 душ. Вони є небезпечні для публичного спокою в сій державі, бо пропаґують анархію і замішанє.

Парлямент надав рівноправність женщинам.

Близко 40-лїтна війна американських женщин за горожанську рівноправність в державі покінчила ся остаточною побідою, коли сенат, висша палата парляменту Злучених Держав, ухвалив 56 голосами проти 25 надати женщинам рівноправність. Низша палата заявила ся за рівноправностию кілька днів тому. Тепер се рішенє парляменту пійде під голосоване кождого зосібна сойму. Потрібно, щоби сойми 36 стейтів Злучених Держав потвердили сю ухвалу. Сподівають ся, що се перейде дуже скоро, тимбільше, що вже у 28 стейтах женщини голосують при міських, стейтових або федеральних виборах. — Перший раз справу рівноправности женщин видвигнено було перед сенатом в 1887 році. Тоді за рівноправностию женщин було в сенаті 16 голосів, а проти 34 голоси. Відтак сю справу підношено в 1914 році і 10. лютого 1919 року, але за кождим разом більшість сенаторів була проти проекту.

З Федерації Праці будуть викидати всіх анархістів.

Ф. Морізон, секретар Американської Федерації Праці, найсильнійшої робітничої орґанізації в Злучених Державах, видав заяву, що конвенція сеї орґанізації пічнеть ся 9-го червня в Атлантік Сіти, Ню Джерзи. В звязи з сим він оповістив також, що екзекутивний комітет віднесеть ся до всіх льокальних відділів сеї орґанізації з доманенем викинути з орґанізації всіх нельояльних членів. „Американська Федерація Праці — говорить Морізон — є представницею зорґанізованого робітництва і вона обстоює право робітника страйкувати, однак кождий страйк має бути переведений в порядку".

Дощі, буря і град в Айові.

(Спеціяльно до „Свободи").

В Дубюк, Айова, і в околици була красна погода через кілька тижнів. Фармери вже пообсівали поля і вся ярина росте гарно. Послїдних кілька днів була тут велика спека. Дня 1-го червня наступили тут сильні бурі з дощем і градом, які тривали від шестої години вечером до пізної ночи, і спричинили богато шкоди в місті Дубюк і на фармах.

Безробітє в Рочестер.

(Спеціяльно до „Свободи").

Безробітє у нас в Рочестер, Ню Йорк, велике і дотого число безробітних збільшаєть ся з дня на день. Перестерігаєть ся отже українських робітників в инших місцевостях, аби не їхали тут шукати за роботою, якої не знайдуть, а лише даром понесуть кошти подорожи.

Бійка між Жидами і Поляками в Шікаґо.

Майже 4-сотна товпа Жидів і Поляків звела бійку на улицях Шікаґа в чужинецькій дїльници. Підчас бійки впало чотири револьверові стріли зі сторони поліції, котра старала ся розігнати товпу. Бійка наступила з причини ненависти обох сих народів. Жиди ненавидять Поляків за погроми в Польщі, а Поляки, озлоблені на жидівські оскарженя, бойкотують жидівських купців. — З подібних причин наступила минувшої середи бійка між Жидами і Поляками також в Джерзи Сіти, при Гендерсон улици. В обох містах Жиди мали досить порядно скраяти штани Полякам. В обох місцевостях пороблено також численні арештованя.

Форд може кождого разу зменьшити платню робітникам.

На розправі, яка ведеть ся в Монт Клеменс, Мішіґен, між фабрикантом автомобілів — Генри Фордом з Дітройт і шікаґовською ґазетою „Трібюн" за образу чести, адвокат ґазети поспитав сторону Форда, чому Фордові робітники побирають 5 долярів денної платні по упливі шістьох місяців праці? „На основі реґуляміну у Фордових автомобілевих заводах, через перших шість місяців праці робітник побирає $2.-72 денної платні; по шістьох місяцях він вже бере $5.00 денно. Чи сих $2.28 — спитав адвокат — має бути уділом зиску, заробленого робітником його працею і досконалостию?" — „Ні — звучала відповідь Фордової сторони. — Тих $2.28 є дарунком. Компанія має право урвати сю суму робітникови кождого разу, коли захоче". — Генри Форд процесуєть ся з ґазетою „Трібюн" за статю: „Форд є анархістом", яка була поміщена в „Трібюн". Форд не признаєть ся до анархістів і за образу чести жадає від ґазети відшкодованя в сумі 1,000.000 долярів.

Американський цвинтар у Франції.

В парляменті внесено проєкт, аби правительство Злучених Держав набуло кусень землї у Франції на цвинтар для всіх американських жовнірів, котрі полягли підчас війни на поли бою.

Соціяліст зажадав арештованя мейора та ще скаржить місто о відшкодованє.

Ф. Гарвуд, стейтовий секретар соціялістичної партії в Ню Джерзи, спричинив арештованє мейора місточка Ровей. Крім того Гарвуд скаржить се місточко о 10.000 долярів відшкодованя. Гарвуд твердить, що мейор Трембли заохочував товпу до нападу на нього, коли він говорив на соціялістичнім вічу під голим небом. Колиж товпа не послухала підюджуваня мейора, мейор післав по огневу сикавку, яку привезено і звернено проти Гарвуда та облято його водою.

В Монтґомери, Мізури, помер 82-лїтний Тайлер Паркер, найстарший друкар у Злучених Державах. Друкарством він занимав ся безперервно через 66 лїт. Він був одиноким, що ще в 1853 році працював разом за складача з Марком Твеном, славним американським гумористом.

В шпитали „Сі-Вю" в Ню Йорку (на Стейтен Айленд) було від 1913 до 1919 року 9.627 пацієнтів хорих на сухоти. З того вилічило ся 6.896, померло 1.990, а 600 находить ся у шпитали дальше.

МАЛПЯЧА МОВА.

До Ню Йорку повернув недавно з Африки проф. Рішард Л. Ґарнер, найбільший дослідник малпячого житя. Його довголїтні досліди в Африці дають йому змогу подати культурному сьвітови дещо більше інформацій про житє малп. Між иншим він всіми силами старав ся дослідити спосіб, яким малпи порозумівають ся між собою; старав ся отже розслідити малпячу мову. І се вчасти вдало ся йому. Він, покищо, подав до відома інтересованим лише два звороти малпячої мови, іменно: „ва гу" і „га гу". „Ва гу" означає „де ти є", а „га гу" означає „я є тут". — Сей дослід він зробив на двох цїлком диких малпах. Він іменно завважав, що дві малпи сходять ся кождого дня в одно місце. Се, як проф. Ґарнер опісля переконав ся, були противні собі поли. Він, малпюк, все вилізав на дерево і кричав „ва гу". Колиж ніхто не відзивав ся, малпюк зіскакував з дерева і біг в инше місце та знова питав „ва гу?" Так бігав і питав доти, доки вона, малпа, не відізвала ся „га гу". Тоді малпюк з радостию спішив в те місце, де на нього очікувала його коханка.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Вустер, Масс., Уряд тов „Просьвіта". — Зверніть ся з тою справою до Українського Народного Комітету в Ню Йорку.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Свобода", від. 194, взиває своїх членів, аби кождий явив ся на мітінґу і вирівнав свої вкладки, бо в противнім разї буде суспендований. Мітінґ відбудеть ся в суботу, 7. червня, точно о годині 8-мій вечером, в Народнім Домі на долї міста, 217-19 Іст 6-та ул. Котрий член не явить ся на тім мітінґу, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — Н. Лесюк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Згода", від. 62, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в суботу, 14. червня, а не в неділю, 8. червня, бо в сей день припадають Зелені сьвята. Просить ся членів, щоби на сей мітінґ прибули, бо будуть важні справи до полагодженя. Довгуючі члени мусять вирівнати свої місячні вкладки, бо в противнім разї будуть суспендовані. Неприбувші будуть карані. Мітінґ буде отворений точно о годині 4-тій пополудни. — П. Кокодинський, предс.; І. Белюх, кас.; В. Волчанський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, буде мати свій мітінґ в неділю, 8. червня б. р. — І. Мамчур, секр. фін.

ВІД ТОВ. ГР.-КАТ. ДЯКОУЧИТЕЛІВ В АМЕРИЦІ.

Даю до відома товаришам дякоучителям, що пп. П. Дмитрик і Л. Кушнір, оба писарі нашого товариства, зістали суспендовані після параграфу 20-го. Листи, місячні вкладки і датки на „Рідну Школу" прошу слати на мою адресу. 65-7

Т. КАСЬКІВ, голова,
304 Hunterdon St., Newark, N. J.